

אדרבה נראה דעיקר חידושא דהר"ן הוא זכה"ג דלא בירך בפתח הראשון ^{א"ת} אלא כשהסית דעתו עד שהדליק בפתח השני ומ"מ לא יצרך דל"ח מזוה דרבנן.

וע"ע במגן גבורים הל' נתינת סי' י"ד ס"ק ה' שג"כ כתב להעיר אהא דטלית שאולה לאחר ל' יום דמשמע דודאי דמנצח עלה והא איתו אלא משום מראית העין. וכתב דחזין מכאן דאעפ"כ מנצח וכמוש"כ הרשב"א גבי בן פקועה, אלא דהעיר ע"ז מהר"ן גבי נר חנוכה וכו' וכתב לישב "דשאני המס דכבר בירך בהדלקה ראשונה וממילא נפטור גם זה משא"כ בזה דהרשב"א, ודלא כפרי"ח ומצו"ש צו"ד", וזהו כמוש"כ הפליתי הנ"ל.

והברכי יוסף יו"ד סי' י"ג כתב לחלק בין נ"ח לבן פקועה בזה"ל דשאני המס דמזוה חנוכה דרמיא עלה מקיים לה שפיר צד פתחא אלא דהא מוסף זה לאהדורי אפתחא חנינא לאדלוקי מדינא פטור אלא משום חשדא מדליק וכו' וצריך על העיקר והן פטור את הטפילה והגם שהפסיק בנתיים לא מנצח אחינא ובהא מודה הרשב"א, אבל בן פקועה דעל הרוב שחיט לו לצדו וכו' צפרק אין כאן מזוה עיקרית מודה הר"ן דיצרך. שוב ראיתי להרב מהר"י בפליתי שחילק כדאמרן וכו' עכ"ל, ולפי"ז היכא דהפסיק איתו מנצח וזהו שכתב הר"ן דעל חיובא דחשדא איתו מנצח כיון דכבר בירך על העיקר, אבל היכא דלא בירך בפתח הראשון לכא"י יש לו לבירך בפתח השני אף דהוא משום חשדא, ועי"ש עוד בצרכ"י שכתב להעיר עמש"כ הפליתי לחלק בין חשדא למראית העין, מהא דכתשו' הרשב"א סי' ש"מ מוכח דעיסת ארנונה חיובו הוא משום חשדא ואעפ"כ ס"ל להרשב"א דמנצח.

והכל צו הל' חנוכה סמ"ד כתב אהאי דינא דמדליק בשני פתחים מפני החשד וכו', אמנם א"ל אלא צרכה אחת כיון שקיי"ל דחובת גברא הוא אמרי' דשתייהן מזוה אחת שאין החיוב אלא מפני החשד, ואפי' נימא דשתי מזוה הן כיון שעושה שתייהן צ"ל די לו בצרכה אחת דומיא דתפילין של יד ושל ראש שאין מעכבין זא"ז דדי להן בצרכה אחת, עכ"ל. ועי' שערי תשובה או"ח סוס"י תרע"א שכתב בשם המכתם לדוד דכשלא בירך בפתח הראשון [כגון ששלומו הדליק] הרי"ז מנצח כשדליק בפתח השני, עי"ש.

ובתשנ' חס"ס יו"ד סי' רמ"ח בענין מילה אם אח"כ נמשכה ^{אוצר החכמה} ערלתו, כתב שם בזה"ל אף אם ידעין שנימול כראוי וחזר ונמשכה ערלתו לאחיה סיבה שיהיה איתו צריך תיקון אלא מדרבנן ואז הדיון כן אם חזרה הערלה וחופה כ"ש העטרה לגמרי באופן שאין ניכר בהסתכלות כ"ש שהוא נימול אז צריכים לחזור ולתקנו באחמל כדינו אמנם בלי צרכה כיון שאינו אלא משום מראית עין אין לבירך על דרבנן כזה, עכ"ל. ויל"ע דמ"ש מבן פקועה דהוא ג"כ מפני מראית העין ומ"מ מנצח. וז"ל דס"ל להחמ"ס דזה דומה לנר חנוכה, ולסברת הפליתי והצרכ"י הנ"ל שכתבו דצנ"ח כיון דמנצח בפתח הראשון בזה אמרי' דמשום חשדא לא יצרך עוד, לפי"ז ה"נ צמילה כיון דכבר בירך בשעת המילה לכן א"ח ומנצח כשנמשכה ערלתו, וכן לפימנ"כ לחלק דצנ"ח דמקיים מזוה הדלקה בפתח הראשון בזה הוא דאמרי' דאין ההדלקה השניה מזוה חדשה אלא רק משום מראית העין, משא"כ בן פקועה וטלית שאולה המס הוי מזוה דרבנן לחיובו בשחיטה ונתינת, לפי"ז ה"נ צמילה כיון דכבר קיים מזוה מילה אין הסרת הערלה אח"כ מזוה מילה אלא רק משום מראית העין גרידא וזה ל"ח מזוה דרבנן ואין לבירך. וע"ע בשדי"ח מערכת צרכות סי' א' אות י"ד בענין זה.

הרב ישראל אדלשטיין

סימן רמה

בענין עובר לעשייתו בברכת מזוזה

הנ"ל, כמה ראיות דמזוזה שעשייתה קיימת חילא הצרכה אף למפרע, מחייב בזה הרע"א הנ"ל דאיתו סותר להצרכ"י, נידון בנרות שבת בלא בירך בשעת ההדלקה אי מנצח אח"כ וכן בהדליק ע"י נכרי אי הישראל מנצח.

ג] נידון במעקה אם אפשר לבירך אחר העשייה, סברת מו"ר הגר"ש זצ"ל די"ל דגרע ממזוזה, נידון המחנ"א בעשיית מעקה ע"י פועל נכרי אי מנצח, בדברי המנ"ח דהעושה

א] פלוגתת הראשונים צדינא דעובר לעשייתו אם הוא לעיכובא, פלוגתת הפרי"ח והצנ"ז אי באמצע המזוזה ואי מוכד"ד למזוזה חשיב עובר לעשייתו, נידון אי מזוזה דמי לנתינת ותפילין דעשייתה קיימת ומנצח גם אחר העשייה, בדברי הרע"א בשם הצרכ"י דעל קיום מזוה בלא עשייה אין לבירך.

ב] בדברי הגרע"א מהדו"ת שכתב דמזוזה דומה לנתינת ותפילין ומנצח גם אחר העשייה דלכא"י הוא דלא כהצרכ"י

שם צוה"ל וכמו לענין ברכת המוציא דאינו מברך אחר שגמר סעודתו וכלעיל בסיומן קס"ז ס"ח עיי"ש במ"ב, "ומשמע דאפרי נזכר בתוך כדי דיבור" עכ"ל. משמע דאף בברכת הנהיין לא ברירא ליה דאינו מברך מוכד"ד.

וי"ל ע"ע הקובע מזוה ולא צריך מקודם האם יכול לברך אחר העשייה או לא, דבשאר מצות קיי"ל דא"ל לברך וכו"ל וא"כ לכא"ל ה"ה במזוה דכוותה. אמנם הא קיי"ל דצ"ת ותפילין יכול לברך אחר העשייה וכמוש"כ הרמב"ם ה"ל ברכות פ"א ה"ה "העושה מצוה ולא צריך אם מצוה שעדיין עשייתה קיימת מברך אחר עשייה וכו' כיצד הרי שנחטף צ"ת או שלבש תפילין או שישב בסוכה ולא צריך מחלה חוזר ומברך וכו' וכן כל כיוצא באלו", ולפי"ז לכא"ל ה"ה במזוה חשיב דעשייתה קיימת ויכול לברך אף אחר העשייה כיון דהוי מצוה הנמשכת כל רגע, דומיא דצ"ת ותפילין.

אמנם י"ל דדוקא בדבר שמתקיים בגופו דומיא דצ"ת תפילין וסוכה דיש כאן מעשה הנמשך בגופו וצוה הוא דחשיב עשייתה קיימת וכמו דחזינן במכות כ"א ז' לענין לבישת כלאים דלוקה על כל שהיה ושהיה כשיכול לפשוט הצד ואינו פושטו דחשבי ליה למעשה לבישה וכן לענין שהיה בזרז בציט הקצרות חשבי ליה למעשה מה ששוהה ואינו יוצא משם, ע"י מ"ר י"ז א' ד"ה אלימא ובקה"י מ"ר ס' . ולכן הוא דהא דלבוש בתפילין ויושב בסוכה יש להחשיבו עובר לעשייתו, אבל הקובע מזוה כיון דמעשה המצוה חלק ועבר י"ל דאינו מברך אף דאית ליה קיום מצוה בכל רגע. 1234567 ת"ח

והנה הגרע"א במש"י קס"י ט' כתב צוה"ל ואגב אודיעו מה דנ"ל לדינא, במי שיצא מדירתו לבית אחר לדור שם, ויש שם מזוה מכבד שהניח שם הד"ר הראשון דמחוייב הוא לברך על המזוה דזהו מצוה חדשה לו בבית זה, ואף דהוא פשוט, כמדומה אין נוהגין בזה ומצוי לשכות, ונ"ל דגם ההולך מביתו לעסקיו בשוק שעות הרבה ופעמים נוסע מעירו על אזה ימים, דלכא"ל הדין דכשחוזר לביתו יברך על המצוה, דהא בנתיים שלא היה בדירת ביתו לא היה עליו חובת מזוה וכו' ונ"ע לדינא, עכ"ל. [ובדינו השני של הגרע"א השיגו ע"ז הנחלת דבי יו"ד ס' רצ"א והעין יתחק או"ח סל"א, דאף דיוצא מביתו מ"מ כיון דמחזיק שם כליו לא גרע מבית המבן והאוצר דחייבים במזוה, ועיי"ש דעין יתחק מה שהביא מהשטמ"ק ב"מ דק"א א' עיי"ש.] הרי דס"ל להגרע"א דאף דלא קבע כלל המזוה אלא דקנה בית עם מזוה יכול לברך על קיום המצוה דאית ליה דכיון דהוא חייב במזוה ומקיים מצוה בכל רגע שפיר חשיב עובר לעשייתו, וא"כ כ"ש היכא שקבע בלא ברכה דיכול לברך אחר"כ.

אמנם הרע"א שם בסוף המש"י כתב צוה"ל אחר זמן רב בא ליד ספר ברכי יוסף וראיתי שכתב בפשיטות [באו"ח ס"ט] בדין הראשון הנ"ל דשוכר בית שיי"צ מזוה דאינו מברך, דלא

מעקה ע"י נכרי ביטל מצות עשה, הערה ע"ז דהר"י כסומר ביטול דאי"ז ביטול מ"ע.

ד' בדברי הש"ך דמשמע דא"ל לברך במזוה אחר העשייה, תמיהה על הש"ך שם דמשמע דאף אי יסיר המזוה ויחזירנה מיד לא יברך, דעת הרבה פוסקים דיש לברך במזוה גם אחר העשייה, ראה לזה מהרמב"ם ה"ל ברכות פ"א, הערה בנכנס לדור בבית שיי"צ מזוה דכתב הצרכ"י דאינו מברך דלכא"ל אי יסיר המזוה אף דיחזירנה מיד יש לו לברך כיון דעדיין לא צריך עליה.

א' קיי"ל דכל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן, פסחים ז' ז' וכו"ה ברמב"ם ה"ל תפילין פ"ד ה"ו, ובדיעבד אם לא צריך מקודם נחלקו הפוסקים אם יכול לברך אחר"כ, ודעת הרמב"ם ה"ל ברכות פ"א ה"ו דאינו מברך וכו"ל שם אבל אם שחט בלא ברכה אינו חוזר אחר שחיטה ומברך וכו' וכן אם כיסה הדם בלא ברכה או הפריש תרומה ומעשרות או שטבל ולא צריך א"ח ומברך אחר עשייה וכן כל כיוצא בזה, ע"כ. ודעת האו"ז הוצא בהגה"א ריש חולין דדיעבד מברך לאחר עשייתו, וע"י בש"ך יו"ד ס' י"ט ס"ק ג' שהאריך בזה והביא שם דעוד כמה פוסקים ס"ל כהרמב"ם ולכן העלה שם להלכה כהרמב"ם וגם דספק ברכות להקל, וע"ע בשא"א ס' כ"ו שג"כ האריך בזה ודעתו נוטה לדעת האו"ז עיי"ש. ודעת הפרי"ח יו"ד ס' י"ט סוס"ק ג' דמוכד"ד למצוה אפשר לברך לכו"ע וחשיב עובר לעשייתו, והתבארות שור שם ס"ק ז' השיג ע"ז וכתב דכמו בברכת הנהיין לא אישתמיט שום פוסק לומר כן דאפשר לברך מוכד"ד לאכילה, וה"ה בברכת המצות ודאי דא"ל לברך מוכד"ד עיי"ש, וכן הפלמי שם סוס"ק ג' השיג על הפרי"ח וכתב דא"ל לברך אף מוכד"ד. וע"י פרמ"ג יו"ד שם ס"ק ג' ושערי"ת או"ח ס' תרע"ז ס"ק ג'.

וע"ע בתב"ש שם ס"ק ט"ו שכתב בשם הפרי"ח דאם התחיל לשחוט בלא ברכה יכול עדיין לברך כ"ו שלא גמר השחיטה וחשיב עובר לעשייתו והתב"ש השיג עליו דבאמצע מצוה ג"כ אין לברך דעדיין עובר לעשייתו. והביא שם מירושלמי ברכות פ' הרואה [הוצא בתו' סוכה ל"ט א' סוד"ה עובר] דאמר"י שם מצות אימתי מברך עליהם ר' יוחנן אמר עובר לעשייתו, רב הונא אמר בשעת עשייתו. וקיי"ל כר' יוחנן דלא סגי בשעת עשייתו וא"כ באמצע השחיטה א"ל לברך דאי"ז עובר לעשייתו, ועיי"ש שהביא בתו' סוכה דל"ט והר"ן שם דכ"ו שלא גמר המצוה הו"ל עובר לעשייתו. וכתב ע"ז "הא אנו לא פסקינן הכי כדאיתא באו"ח ס' תרנ"א וגם סוגיין דעלמא דמברכין קודם כל התחלה אלמא דהכי מקרי עובר לעשייתו, וכן משמע שם בתו' גופייהו דלא ס"ל למסקנא הכי ממוך דברי הירושלמי שהבאתי לעיל". [ואפשר דלכן הוא דפשיטא ליה להתב"ש דא"ל לברך מוכד"ד דהא אף באמצע המצוה ס"ל דאין לברך.] וע"י שלמי יוסף חולין ס' קט"ז אות י'. וע"ע ביאור"ל ס' חכ"ו ס"א שכתב בתו"ד

בנרות שבת דמברך אח"כ, אבל זהו כהנר"י הנ"ל, וי"ע.

ובראה ליישז דהנה בזה דכתב הרמב"ם דלית ותפילין כיון
דעשייתה קיימת יש לברך אף אחר העשייה יל"ע אי
הזכרה חלה רק על מה שמקיים מכאן ולהבא דעל זה שפיר הו
עובר לעשייתו, או דמהני הזכרה אף על מה שכבר לבש הציצית
והתפילין דהיכא שעשייתה קיימת חשיב עובר לעשייתו כיון דעדיין
לא נגמר המעשה מזה. ובח"י ר' שמואל פסחים ס"ז כתב להוכיח
דמהני הזכרה אף על מה שכבר קיים קודם שצריך עי"ש. ובאמת
דמפורש כן בלבוש או"ח סי' ח' סעי' י"א שכתב דהלבוש טלים
קטן כשדיו מטונפות אינו מברך וכשטול ידיו ימשמש בציציותיו
ויברך, ואף דקיי"ל דלר"ך לברך עובר לעשייתו כתב ע"ז בזה"ל
שאני הכא שאי אפשר בענין אחר כמו שאמרו רז"ל גבי גר וכו'
ועוד על מה שמקיים המצוה אחר הזכרה שישאר מלבוש זה הו"א
זכרה זו עובר לעשייתו "ואגבה יונא במה שעבר" וכו' עכ"ל. הרי
להדיא דהזכרה מהני אף על מה שכבר קיים קודם הזכרה, וכן
מוכח ממש"כ הרא"ש במוכה פ' לולב וערבה סי' ג' אהא דאין
מברכין לישז במוכה אלא על אכילה ולמה לא מברכין על טיול
ושינה, וכמו הרא"ש "ור"מ פירש לפי שצריך הקבץ שאדם עושה
במוכה היא אכילה אבל שאר טיול ושינה שעושין במוכה טפלים
לגבי האכילה והיא פטרתו", ולכא"י איך מהני הזכרה על מה
שקיים מקודם ואיך זכרת האכילה פוטר הטיול והשינה שמקודם,
ובע"כ דאפשר לפטור אף מה שכבר קיים קודם הזכרה. וכ"כ
הט"ז או"ח סוס"י תרל"ט ח"ל ועוד ראיתי להזכיר דבר פשוט
שכל מה ששומין קודם האכילה כגון י"ש בקביעות א"צ זכרת
מוכה כי האכילה שצריך עליה אח"כ פוטר אפי' מה שלפניו וכו',
עי"ש בט"ז. ולפי"ז נראה דמש"כ הזכר"י דהנכנס לדור צימ
שיש בו מוחה דאין לברך עליו דעל קיום מצוה בלא עשייה אין
לברך, דזהו דוקא בכה"ג דלא היה שום עשיית מצוה דאין לברך על
קיום מצוה גרידא, אבל מי שקבץ מוחה ולא בירך בזה הו"א דכתב
הרע"א דיכול לברך אח"כ משום דעשייתה קיימת, והיינו דכיון
דהזכרה חלה אף על מה שכבר קיים מקודם וכנ"ל א"כ ימנא
דהזכרה אינה על קיום מצוה גרידא אלא על מעשה מצוה כיון
דהזכרה חלה גם על מעשה המצוה שעשה בקביעות המוחה.
ולפי"ז מש"כ הרע"א בפשו"ט בשם הזכר"י ומש"כ הרע"א
במהדו"ת סי' י"ג דדקו יחדיו וכנ"ל. וכן מש"כ הביא"ה"ל דנדר
שבת כשלא בירך בשעת הדלקה יכול לברך אח"כ כ"ז שהם
דולקים, אי"ז סותר להזכר"י הנ"ל דכיון דהיה כאן מעשה
הדלקה ויש לברך ע"ז לכן יש לברך אף אח"כ כ"ז הדלקתם דחשיב
עשייתה קיימת והזכרה חלה גם אלמפרע על מעשה ההדלקה.
וע"ע בח"י הגר"ש שם בפסחים שכתב להוכיח מהרמב"ם דלית
ותפילין כשמברך אחר העשייה, דמ"מ הזכרה היא על העשייה
הקודמת עי"ש שציאר בזה היטב דברי הרמב"ם והראב"ד בזה"ל
זכרות פ"א.

תקנו הזכרה רק על שעת קביעת המוחה, וממילא גם בדין הז'
הנ"ל בנוסע מעירו ואח"כ חזר לצימו אינו מברך, ולדינא לל"ע,
עכ"ל. ולפי"ז לכא"י ה"ה אם לא בירך בשעת העשייה אינו מברך
אח"כ דהא לא תקנו זכרה אלא על שעת קביעתה, [ועי' בא"י
עזרי הל' ציצית פ"ג ה"ח שכתב דצית שי"צ מוחה אי"ז קיום
מצוה בכל רגע, דאחר שקבץ מוחה מו אין הבית לר"ך מוחה וכמו
דלכן אין לברך מי שנכנס לדור צימ שי"צ מוחה, עי"ש. והוא
חמוה דכפשוטו ודאי דהו"א קיום מצוה בכל רגע וכליית ותפילין,
ומפורש הו"א במו"ז ב"ק נ"ו ע"ב שכתבו דעוסק במצוה הא דפטור
מן המצוה הו"א דוקא בשעה שמחמקת בה אבל כשאינו מחמקת
בה לא מיפטור וכמו שם "וסברא הו"א דאטו אדם שיש לו תפילין
בראשו וליית צנצנא ומוחה בפסחו יפטר מן המצוה". הרי דמוחה
בפסחו חשיב קיום מצוה בכל רגע אלא דהוא בלא מעשה ואינו
"עוסק" במצוה.]

שו"ך בח"י ר' שמואל פסחים סי' ז' שכתב דכמדותה
שהאחרונים דנו גבי מוחה מי שקבץ ולא בירך אי רשאי
לברך אח"כ, וכמו שם לכא"י דהא דגרע מליית ותפילין דקיי"ל
דמברך, דהתם הו"א מעשה הנמשך בגופו משא"כ במוחה וכנ"ל,
והביא שם את הזכר"י הנ"ל עי"ש.

בן וכבר אמרו [ירושלמי ר"ה פ"ג הוצא במו"ז כרימות י"ד א'
ד"ה אלא] דברי חוריה עניים במקומם ועשירים במקום
אחר, דהנה הגרע"א במהדו"ת סי' י"ג דן בנרות חנוכה מי
שהדליק בליל ח' ושכח לברך קודם ההדלקה ומכר קודם שהדליק
כולן אי רשאי לברך, וכמו שם ד"ל דאף אחר שגמר כל ההדלקה
יברך כיון דיש בו שיהו מצוה כל זמן הדלקתה דומיא דליית
ותפילין דמברך אח"כ כיון דיש שיהו בהנחתם, וכמו שם עוד ח"ל
ואף דאינו דומה לגמרי דשם עוסק במצוותם במה דלבוש "וכן
מוחה בפסחו ולא בירך בשעת קביעתו אף דאינו עושה מעשה
מ"מ כל רגע הו"א פחלת מצוה" דאלו נטלו המוחה לא יהיה לו
המצוה מכאן ולהבא וכו' משא"כ בנר חנוכה דכל ששעת הדלקה
היה בו שמן כשיעור אף אם רגע אח"כ כבה הנר אין מוטל עליו
להדליקו וכו', מ"מ כיון דכיל הרא"ש שכתב לקרובם שיהו מצוה
י"ל דמקרי עובר לעשייתו וכו' עכ"ל, הרי דפשיטא להגרע"א
דבמוחה אם לא בירך מקודם שפיר יכול לברך אח"כ כיון דאיכא
שהו מצוה וכליית ותפילין, ולכא"י זהו דלא כמוש"כ הרע"א
במהדו"ק הנ"ל בשם הזכר"י דעל קיום מצוה גרידא לא סגי לברך
עלה.

וע"ע בביאור הלכה הל' שבת סי' רס"ג סעי' ה' לגבי הדלקת
נרות שבת אם שכחה האשה ולא זכרה, דמהא"ר משמע
דיש להקל ולברך כל זמן שהוא שעת היסור להדליק עי"ש, ולכא"י
היינו משום דאיכא שיהו מצוה דקיי"ל דיכול לברך אף אח"כ
ועדיפא מנרות חנוכה דנסתפק הרע"א, דננרות שבת אם כבה
קודם שבת זקוק לה ובה פשיטא ליה להרע"א דמברך, ולפי"ז
לכא"י ה"ה לענין מוחה יברך אח"כ אף דאין שום עשייה וכמו

אמנם לענין נרות שבת עי' במג"א שם ס"ק י"א בשם מהרי"ו
שהמיר להדליק נרות שבת בעוד היום גדול ואח"כ לפרוס

ליכא קיום מצוה כל רגע במה שהוא בני על גגו והקיום הוא רק בשעת העשייה, ועי"ש שכתב "ודבר זה צריך צירור ולא עינמי בזה כעת". והסברא בזה נראה פשוט דעשיית מעקה חייבה פורה כדי להסיר המכשול כדכתיב ולא תשים דמים בביתך ושלל יפול הנופל ממנו. ומצוה זו הוא מקיים בשעת עשיית המעקה אבל אחר שפשה בו אין הבית צריך מעקה דעל בית עם מעקה אינו מצווה במעקה. ואינו דומה למזוזה דאין המזוזה מיקון הבית שלא יהא בלא מזוזה, אלא מצוה בפני"ע היא שיהא מזוזה בבית והוא כמזוזה מפילין וצ"ל דמקיים מצוה בכל רגע משא"כ במעקה, וצירור. וזה מדוקדק הא דהוכיחו המו"צ ב"ק נ"ו ב' דעוסק במצוה דפטור מן המצוה היינו רק בשעה שעוסק דל"כ "אטו אדם שיש לו מפילין בראשו וצ"ל בבגדו ומזוזה בפחו יפטור מן המצוה", ולא כתבו "ומעקה בגדו" והיינו כנ"ל דמעקה אין המצוה אלא בשעת העשייה ואח"כ אינו מקיים מצוה.

והמחז"א הל' שלוחין סי' י"א דן במי שפשה מעקה ע"י אומן עכו"ם אי יצרך עליו או לא כיון דאין שליחות לעכו"ם או דפועל שאני דיד פועל כד צ"ל עי"ש. ולכא"י אי ימא דמעקה דומה למזוזה, א"כ לפי"מ שצ"ל הרע"א דעל קיום מצוה מזוזה יכול לצרך אף דאין כאן מעשה מצוה, לפי"ו הי"ה במעקה אף דהעכו"ם עשה המעקה ואין שליחות לעכו"ם מ"מ למה לא יוכל לצרך על מצוה מעקה שמקיים כל רגע, וזלמ דמא דס"ל להמחז"א כהבכ"י שהביא הרע"א שם דעל קיום מצוה גרידא אין לצרך, אולם לפמשינ"ח ד"ל דמעקה אינו דומה למזוזה ואינו מקיים מצוה אלא בשעת עשיית המעקה, יחא בפשוטו המחז"א דלכן אינו יכול לצרך אלא על עשיית המעקה.

ועי' במנ"ח מ"ז תקמ"ו שכתב גבי מצוה מעקה בזה"ל א"כ נראה צירור דהוא בעצמו או שלוחו מחוייב לעשות מצוה זו, דמצוה דרמיא עליה מחוייב הוא או שלוחו כמותו כמו מילה דלאו בר שליחות לא קיים המצוה וביטול מצוה עשה, נהי דעל הל"ת לא עבר כיון דהוא נשמר ולא שייך לא תשים דמים וכו' עכ"ל, ועי"ש שכתב דצוה מיושג משה"ק מו' בקידושין ל"ד ע"א ד"ה מעקה, על הא דמצוה שם דנשים חייבות במעקה דהוי מצוה עשה שלא הזמן גרמא, וקשה דסיפול"ל אפי' אם אינם חייבות בעשה הא הו' גם ל"ת דלא תשים דמים, ועל הלאוין נשים מחזירות אף שהזמ"ג, וכתב המנ"ח דלהנ"ל יחא דאי משום הל"ת היחא יכולה האשה לעשות מעקה גם ע"י גוי או חשור"ק דלאו בני שליחות יניהו, אבל עתה דמחזירות גם בעשה דמעקה נריכה לעשות בעצמה או ע"י בר שליחות, דאם לא תעשה קן ביטלה עשה המחוייבת, והביא שם להמחז"א הנ"ל וכתב ע"ז דודאי דצריך בזה שליחות ככה"ת, עכ"ד.

והבה אי ימא דמעקה איכא קיום מצוה בכל רגע ומזוזה דמחזיקים המצוה בכל רגע וכמו שהובא לעיל מהמו"צ ב"ק דנ"ו ע"ב, א"כ אי"ו ביטול מצוה בעשיית מעקה שלא בשליחות,

ידיהם ולצרך, והרי ככה"ג דל"ה ראי לצרך בשעת ההדלקה אין הצרכה אלא על מה שדלוקה עכשיו ואין כאן עשייה כלל ומ"מ חשיב עובר לעשייתו. ועי' בשו"ע הגר"ז סי' רס"ג סי"א ובקונט' אחרון שם שכתב דהא דמצרכין דוקא עובר לעשייתו הוא רק כשראי לצרך מקודם אבל כשלא היה אפשר לצרך תחלה יכול לצרך אח"כ וכמוש"כ המג"א סי' קנ"ח ס"ק ט"ו גבי נט"י בזה דאפשר לצרך אף אחר הנגוז דכיון דנהגו שלא לצרך עד אחר הנטיה חשיב דלא חוי מעיקרא לצרכה וזה לכו"ע מצרכין אחר עשייתו עי"ש. וא"כ ה"נ צנרות שבת כיון דלפי המנהג אין מצרכין אלא אחר ההדלקה לכן אפשר לעולם לצרך אח"כ אף שהפסיקה הרבה דאזה גבול יש לדבר. עכ"ד עי"ש. ויל"ע לפי"ו צנרות יו"ט לדעת הפוסקים דנכון לצרך ואח"כ להדליק דאף דהצרכה חשיב כקבלת שבת ויו"ט, צו"ט דמוחר בהצרכה מותר להדליק אחר הצרכה, ועי' במ"ב סי' רס"ג ס"ק כ"ו דהרבה אחרונים ס"ל כן, וכיון דראוי לצרך קודם ההדלקה א"כ הו' ככל המצוה דאין מצרכין אלא עובר לעשייתו. ועי' בישועות יעקב או"ח סי' רס"ג סק"ב שכתב דכיון דהצרכה מותרת צו"ט "א"כ עדיין נמשך זמן מצוה הדלקה כמו בכל מצוה שיש לה משך זמן וע"כ צו"ט פשיטא דמצרכת אחר הדלקה", עכ"ד עי"ש.

דודא דהחכמה

ועי"ש עוד בהגר"ז שכתב דאף כשאומרת לנכרי להדליק כגון צביהש"מ מצרך קודם שפנה לאורן ומשום דאין ההדלקה גמר מצוה אלא ההנאה לאורה והרי"ז דומה לישראל הנוטל ידיו ע"י נכרי להישראל מצרך, דל"כ לא היו מסיירין לכתחילה ליטול ידיים ע"י נכרי משום הפסד הצרכה, ובסי' קנ"ט סי"א משמע דנוטלין לכתחילה מנכרי וחש"ו, והטעם משום שהמצוה נעשית בגוף הישראל וה"נ כיון שהישראל נהנה לאורה יכול לצרך, עי"ש. והמ"ב שם ס"ק כ"א כתב דהגרע"א והדרי"ח ס"ל דאין לצרך כשמדליקה ע"י נכרי עי"ש. וע"ע בדברי מלכאל ח"ד או"ח סי' ה' שהביא לדברי הגר"ז הנ"ל וכתב דהעיקר כהגרע"א והדרי"ח דאין לצרך.

ג' ורעבין עשיית מעקה אי לא צריך בשעת עשייה ג"כ יש לדון אי יכול לצרך אח"כ, ולכא"י זה דומה למזוזה דנמצא מהרע"א דמצרך כ"ו שעשייתה קיימת, אמנם בשירי כנסת הגדולה או"ח סי' תל"ב הביא הפלוגמא בכל הצרכות דקיי"ל דמצרך עובר לעשייתו אי היינו לעיכובא, דעת הרמב"ם דהוא לעיכובא ואם שחט או כיסה ולא צריך שוב לא יצרך. ועתה האו"ז דאי"ו לעיכובא. וכתב השירי ככה"ג דנשאל במי שפשה מעקה לגגו ובשעת העשייה שחט ולא צריך אס יצרך אח"כ, וכתב שם דכיון דלהרמב"ם אינו מצרך אח"כ הו' ספק צרכות ולהקל ויצרך בלא שם ומלכות עי"ש. והובא בקצרה בא"ר סי' תל"ב ס"ק ג'. ולכא"י יש ללמוד מזה דה"ה לענין מזוזה לא יצרך אח"כ ודוקא לבישת מפילין וצ"ל דהוי מעשה הנמשך בגופו בזה אמרי' דיצרך אף אח"כ ודלא כהרע"א הנ"ל, אלא דיעוי' בחי' הגר"ש בפסחים שם שהביא כן מהפמ"ג דהעושה מעקה ולא צריך לא יצרך אח"כ, וכתב שם מו"ר זל"ל דהטעם בזה דמעקה אחר העשייה

וכמו במזוזה דברור דאס יקבע מזוזה ע"י מי שאינו צר שליחות
 דאף דאין מעשה הקביעת מזוזה מחייבם אליו מ"מ אין כאן שום
 ביטול מזוזה כיון דהמזוזה מחייבת אח"כ בכל זמן קביעתה וכמו
 דהקונה בית עם מזוזה הריהו מקיים מזוזה אף שלא קבעה
 בעצמו, וא"כ ה"ה במעקה אף דעשה ע"י גוי או חשו"ק אי"ו
 כלל ביטול מזוזה כיון דמקיים מזוזה כל זמן שהמעקה בגו וספיר
 הק' המו' דלמ"ל דנשים חייבות במ"ע דמעקה, כיון דאין נפק"מ
 בזה דאף משום המ"ע יכולה לעשות ע"י גוי וכנ"ל. ודעת
 המנ"ח לכא' ז"ל דמזוזה מעקה הוא רק בשעת העשייה ולא
 אח"כ ולא דמי למזוזה וכמוש"כ לעיל דמה"ט א"א לזרך אחר
 העשייה ולכן ס"ל דכשעשה ע"י מי שאינו צר שליחות ביטול מ"ע.
 אמנם באמת דברי המנ"ח עדיין ז"ע, דאף אי נימא דהמזוזה היא
 רק בשעת העשייה, מ"מ לכא' אין כאן שום ביטול מזוזה בעשייה
 זו, דהגע עצמך מי שמזוזה במעקה ולא עשאה אלא הלך וסתר
 את ביתו אטו נימא דזהו ביטול מ"ע, ודאי דלא, ומשום דאף
 דאי"ו קיום מ"ע אצל אי"ו ביטול עשה אלא פוטר את עצמו
 ממזוזה זו, וכמו דהלוכח בגד עם ד' כנפות דמזוזה להטיל בה
 זיית, אם רוצה רשאי גם להסיר טליתו ממנו, וא"כ ה"נ לעשות
 מעקה ע"י מי שאינו צר שליחות אף אי אי"ו קיום מזוזה אצל גם
 אינו מבטל שום מזוזה אלא הוא נפטר ע"י ממזוזה מעקה.

ובאמת דיש לדון גם בשאר מזוזה כגון כיסוי הדם אם יכסה ע"י
 מי שאינו צר שליחות אי חשיב דביטול מ"ע, ולדעת
 המנ"ח הנ"ל ודאי דחשיב ביטול מ"ע כמו במעקה, אמנם
 לפמשינ"ת יש לדון דהנה אם איבד את הדם כגון ששפך ע"י מיס
 ודאי דהו ביטול מ"ע בידים, ול"ד למי שחייב במעקה וסותר את
 ביתו דאי"ו ביטול מ"ע וכנ"ל דהתם החיוב מעקה הוא כל רגע
 ורגע ואם הממין שעה ואח"כ עשה מעקה בלא"ה לא חיקן מה
 שכבר עבר וכן הוא במזוזה זיית, והזמן שלא היה לו מעקה וזיית
 הוא מעוות אינו יכול לחקן, וזוהו הוא דאמר"י דאם יפשוט טליתו
 או יסתור ביתו אינו מבטל בזה כלום דבלא"ה אינו יכול לחקן את
 העבר, אצל כתיבוי הדם מזוזה אחת היא שנמטוה לכסות הדם, ואם
 הממין עד שנאבד הדם נמא דביטול מ"ע, וא"כ לכא' ה"ה
 בכיסוי ע"י מי שאינו צר שליחות י"ל דהו ביטול מזוזה, וז"ע.

[אוצר החכמה]

הדלת אמאי אינו מצרך הא עכשיו מקיים ודאי מזוזה ודאי
 כמי שקבע מזוזה ולא צריך דנמצא דיכול לזרך אח"כ דהו מזוזה
 שעשייתה קיימת, ובע"כ דס"ל להש"ך דבאמת במזוזה א"א לזרך
 אלא בשעת העשייה ואינו דומה לזיית ומפילין דיכול לזרך אח"כ.
 כך שמעתי מח"א שליט"א להוכיח כן מהש"ך, וזהו דלא כמוש"כ
 הרע"א הנ"ל במהדו"ת דנקט שם בפשיטות דמצרך אח"כ, ועי'
 בתשו' כח"ס יו"ד סי' קל"ט דבאמת הק' על הש"ך דאמאי לא
 יצרך הא הו עשייתה קיימת וכטלית ומפילין דבכה"ג חשיב עובר
 לעשייתו. [אוצר החכמה 1234567]

אמנם דברי הש"ך לכא' נע"ג דאף אי נימא דס"ל להש"ך דאין
 לזרך אח"כ, היינו רק משום דעל קיום מזוזה גרידא אין
 לזרך, אצל אם יא' אח"כ גם מעשה מזוזה בודאי דיכול לזרך,
 וכיון דכתב הש"ך דכשיחלה הדלת יטלנה למזוזה ויחזור ויקבענה,
 א"כ כשחוזר וקובע המזוזה אמאי אינו מצרך על המזוזה הא יש
 כאן עתה מעשה מזוזה דקביעת מזוזה. ואף דבקביעת המזוזה
 שקבע בתחילה היה בזה קיום מזוזה [להשיטות דא"ל שיהא דלת]
 אמאי הפסיד בהצרכה עתה כשחוזר וקובע המזוזה, וכמו דנראה
 פשוט דאף אי נימא דאחר קביעת המזוזה אינו מצרך, מ"מ אם
 יכול המזוזה אף דנטלה ע"ד להחזירה מיד והחזירה מיד, יוכל
 עתה לזרך דהרי מקיים בזה מזוזה קביעת מזוזה, ואף דאם צריך
 בתחילה ל"ה חוזר ומצרך היינו דהתם אין הנטילה היסח הדעת
 מהצרכה והצרכה שצריך בתחילה פוטר ומהי גם על מה שחוזר
 וקובע עתה המזוזה וכמוש"כ הרע"א ציו"ד שם דזה דומה לפשט
 טליתו ע"ד לחזור וללוכשו דכתב הרמ"א בהל' זיית דא"ח
 ומצרך, אצל כשלא צריך בתחילה מהיכי תימי דלא יצרך עתה
 כשחוזר וקובע המזוזה, וא"כ ה"נ בנידון הש"ך כיון דעכשיו חוזר
 וקובע המזוזה ומקודם הרי לא צריך אמאי לא יצרך עתה על
 קביעתה. ולכן נראה פשוט דז"ל דמש"כ הש"ך דחוזר ויקבענה
 בלא צרכה, זה קאי על מש"כ הש"ך שם [כשקובע המזוזה כשאין
 שם דלת] "או יצרך מתחלה גם על אחרת ויהא דעמו גם על זו"
 ואלאופן זה הוא שכתב הש"ך דאח"כ כשחוזר וקובע המזוזה לא
 יצרך כיון דז"ל דכבר יא' מקודם בצרכה המזוזה, אצל אם לא צריך
 מקודם ודאי דצריך לזרך כשקובע אח"כ המזוזה, וכנ"ל. ולפי"ז
 אין ראייה כלל מהש"ך לנידון הנ"ל בקבע מזוזה ולא צריך אי
 מצרך אח"כ, וספיר י"ל דס"ל להש"ך דמצרך אח"כ וכמוש"כ
 הרע"א. אמנם יעוי' בחיי אדם הלי' מזוזה כלל ט"ו סעי' ט'
 שכתב בזה"ל לכן אם עדיין אין לו דלת יקבענה בלא צרכה
 וכשיחלה צו הדלת יחזור ויטלנה ויקבענה, והנכון שיעשה אז מזוזה
 גם בבית אחר אם יש לו ויפטרנה בצרכה זו. עכ"ל. ובפשוטו
 משמע דמש"כ שיעשה אז מזוזה בבית אחר, זה קאי לאחר שיחלה
 הדלת דאמר"י דיעלנה ויקבענה, ואהא קאמר דראוי לפוטרה עתה
 ע"י מזוזה אחרת, וזה ז"ע דכיון דלא צריך בתחילה א"כ למה לא
 יוכל עתה לזרך כשיחזור ויקבענה, וזע"ה, שו"ר בזה צ"י או"ח
 סי' י"ח שכתב כן בפשיטות דהש"ך קאי אהיכא שצריך מתחלה על
 מזוזה אחרת, דאל"כ ודאי דיכול עכשיו לזרך, אלא דהביא שם
 בדרכך החיים הלי' מזוזה כמד לדינא דהש"ך הנ"ל, ומשמע שם

מזוה ס' ל"א אות ח' [נדפס בסוף שו"ע יו"ד] ח"ל בדידיה הוה עובדא שקבע מזוה ואחר ימים מזכר שלא בירך ובאותו הפרק היה עמו הרב מרר"י נצון וא"ל שהלכה זו מפורשת ברמב"ם ה"ל ברכות פ"א דכל זמן שעשייתה קיימת מברך אחר עשייה וה"ה הכא דיכול לברך וכמו שנחטף בצי"ת, עכ"ל.

דקאי אף היכא דלא בירך בתחילה [וכמו ש"כ בשם החי"א] וכמו ע"ז צהר נצי "וה פלא דאם לא בירך כלל מחילה ולא פטרה בצרכת מזוה אחרת למה לא יברך עכשיו, וזה מזה לפרסם ולתקן ע"י המדפיסים את סדור דרך החיים". וע"ע בערוה"ש יו"ד ס' רפ"ו סכ"ד.

וראיתי בספר שנות חיים להגר"ש קלוגר ז"ל בשו"ת סת"ם לה"ל מזוה ס' רפ"ו שג"כ הביא להש"ך הנ"ל, וכמו דחזין מהש"ך דהקובע מזוה בלא ברכה אינו מברך אח"כ, והעיר ע"ז דהא הוה מזה שיש לה משך זמן דקיי"ל דיכול לברך אף אחר העשייה, וכמו ליישב דכיון דנוסח הברכה היא "לקבוע מזוה" הלשון מורה שהוא להבא וא"ל לברך אחר קביעתה, עיי"ש. ונ"ע דגם בתפילין וצי"ת מצרכין להחטוף ולהניח ואעפ"כ אפשר לברך אח"כ וכמו שם עוד בזה"ל ואף דמסירה ואח"כ קובעה הרי כיון דמסירה על דעת להחזיר הוה כאילו לא הסירה, ומדע דאל"כ בלא"ה היה חייב לברך כיון דקובעה מחדש, וע"כ כיון דמסירה ע"ד להחזירה הוה כאילו לא הסירה וא"כ לא שייך לשון לקבוע מזוה דהרי כבר קובעה ועומדת, עכ"ל. וסברתו נ"ע דמהיכי סימני נימא דהוה כאילו לא הסירה, הא ודאי דכשמוחזר וקובע המזוה הוה מעשה מזה גמור וכמו שקובעה בתחלה, וא"כ כשלא בירך בתחלה למה לא יברך כשקובעה שנית, ובע"כ דהש"ך איירי כשצריך מקודם וכנ"ל.

שו"ר באגרות משה ח"א יו"ד ס' קע"ט שכתב דמזוה יכול לברך אחר קביעתה משום דעשייתה קיימת וכליית ותפילין וימשמש במזוה וכמו ש"כ המו' צמנחות ל"ו א' ד"ה וכשיגיע, דהמחטף בצי"ת צלילה כשיאור היום ממשמש צו ומברך וא"ל להסיר טלימו כדי לחזור ולהחטוף ולברך, וכמו עוד האגרו"מ דאף אי נימא דמזוה אינו מברך אח"כ ע"י משמוש לבד, מ"מ כשיסיר המזוה ויחזירנה ודאי דיכול לברך והוה עובר לעשייתו. וכמו לדייק כן מתו' צמנחות הנ"ל שכתבו דהמחטף צלילה א"ל להסיר טלימו ציוס כדי להחטוף ולברך, משמע דכשיסיר הטליט פשיטא להו דחוזר ומברך אף דלא הסיק דעמו מהלבישה, ובע"כ דבכה"ג ודאי דהוה עובר לעשייתו וא"כ ה"ה במזוה דכוותה, עיי"ש, וזהו כמו ש"כ. ולפי"ז נ"ל בכוונת הש"ך כמו ש"נ וכמו ש"כ צהר נצי.

וב"כ בספר דעת קדושים יו"ד ס' רפ"ו ובמקדש מעט שם ס"ק מ"ו דכוונת הש"ך היא דוקא כשצריך בתחילה אבל בלא בירך בתחילה יכול לברך אח"כ כיון דהמזה נמשכת ושפיר חשיב עובר לעשייתו, וכן ראייתי בשם ספר מעשה ניסים ס' כ"א ושו"ת פני מצינ יו"ד ס' רי"א דאם לא בירך קודם ודאי דמברך אח"כ וכליית ותפילין, ובחקרי לב יו"ד ח"ב סוס"י קכ"ח כתב בהאי עניינא בזה"ל אמר דבקציעות מזוה צריך ישוב אי דמי למנות צי"ת ותפילין וסוכה דמברך אח"כ, או ידמה לשחיטה וכיסוי והפרשת תרומה, ויותר נ"ל דמי לשיבת סוכה דמזה ממדיית שמהיה הצועה בפתחו, עכ"ל, וכ"כ בעיקרי הד"ט ה"ל

ובראה דיש להביא ראיה נפלאה לנידו"ד מהרמב"ם ה"ל ברכות פ"א ה"ה בזה להביא דעשייתה קיימת מברך גם אחר העשייה, דכמו הרמב"ם שם כיצד הרי שנחטף בצי"ת או שלבש תפילין או שיצב בסוכה ולא בירך תחלה חוזר ומברך וכו' "וכן כל כיוצא באלו". ולכא"ו מה כונת הרמב"ם לרבות במש"כ וכן כל כיוצא ב, דאי נימא דמזוה לא חשיב עשייתה קיימת כיון דאין כאן שום עשייה נמשכת ול"ד לתפילין וסוכה דהוה מעשה הנמשך בגופו, א"כ מה כונת הרמב"ם לרבות חוץ מאלו, ואין לומר דהיינו כגון מזה כיסוי הדם שהתחיל לכסות בלא ברכה דיכול לברך כ"ז שלא כיסה כל הדם, דד"ו הוא פשוט וא"ל לפניו והוה ממש עובר לעשייתו דיש כאן עשייה גמורה כמו בתחילת המזה, ול"ד לתפילין וסוכה דהתם אחר שלבש התפילין או יצב בסוכה אינו עושה מעשה מזה אלא רק המשך מזה הוא וזה קמ"ל דמ"מ כיון דעשייתה קיימת חשיב עובר לעשייתו, ועי' בצהג"א אור"ח ס"ח סעי' י' שכתב דלתחילה ודאי דיש לברך קודם העיטוף דצירושלמי פ' בתרא דברכות נחלקו אמוראי בצרכת המזוה אי בעינן עובר לעשייתו או בשעת עשייתו, וקיי"ל כמ"ד דעובר לעשייתו וא"כ יש לברך קודם העיטוף, עיי"ש. אבל אי איכא עדיין עשייה גמורה וכההיא דכיסוי הדם, זה א"ל כלל להשמיטנו, ובע"כ דכוונת הרמב"ם לקציעות מזוה דג"כ חשיב עשייתה קיימת ומברך אח"כ, כ"נ לכא"ו. [שו"ר ד"ל דכוונת הרמב"ם למש"כ המג"א ס' תל"ב ס"ק ב' דאם לא בירך בשעת צדיקת חמץ מברך למחר בשעת הביעור כיון דהוה מזה שיש לה משך זמן דהמברך כ"ז שלא גמר המזה וכמו ש"כ הרמב"ם גבי צי"ת ותפילין, עיי"ש. ועי' בשיעורי הגר"ש פסחים ס' ו' סק"ד מש"כ בדברי המג"א, ולפי"ז י"ל דזהו כונת הרמב"ם במש"כ "וכן כל כיוצא ב".

1234567.html

והנה לפמנ"ח יש לדון טובא בידון הגרע"א הנ"ל [שהוצא לעיל] שכתב שהקונה או השוכר בית עם מזוה יש לו לברך עליה כשנכנס לדור שם וכמו שם דכמדימה שאין מהרין בזה ומצי לשכות, ובסוף החשו' כתב שמאל צרכ"י שכתב צפשיטות דאינו מברך בכה"ג דלא חיקנו ברכה אלא בשעת קביעתה, וכמו הגרע"א "ולדינא נל"ע", ויל"ע בשוכר בית עם מזוה ונכנס לדור שם ואח"כ הסיר המזוה כדי לבדוקה ולהחזירה מיד, דבעלמא קיי"ל דאינו חוזר ומברך כיון דאין כאן היסט הדעת וכנ"ל, אבל לכא"ו זהו רק כשצריך בתחילה אבל כאן בלא בירך בתחילה א"כ עכשיו כשהוריד המזוה וחוזר וקובעה יש לו לברך כיון דיש כאן מעשה מזה גמור שעדיין לא בירך עליה, וכמו ש"כ במש"כ הגרע"א שם לדון דהיוצא לעסקיו לכמה ימים דהא דכשחוזר לביטו אינו מברך הוא משום דאין כאן מעשה וכנ"ל, ולפי"ז אם אח"כ הסיר המזוה ע"ד להחזירה מיד, יש לו לברך כיון דהצרכה

תקיד

שלמי

השכמות

יוםף

123456789101112131415161718192021222324252627282930313233343536373839404142434445464748495051525354555657585960616263646566676869707172737475767778798081828384858687888990919293949596979899100

דהנחלת נבי והעין יחזק השיגו על הרע"א דהיולא מבימו כיון
דמחזיק שם כליו לא גרע מבית האוצר שמייב במזחה, ולפי"ז י"ל
דלכן אין נוהגין לבדך בכה"ג. אבל הנכנס לדור בבית שיש בו
מזחה לבאו' יש לו לבדך אח"כ כשמסיר המזחה ומחזירה, ונע"ג.

הראשונה שצריך כשקבע המזחה אודא לה כשילא מבימו, וא"כ
עכשיו שקובע המזחה יש לו לבדך כמי שקובע במחילה, ולא ראינו
שמהרין בזה דלפי"ז אם ילא פעם אחת מבימו לכמה ימים שוב יש
לו אח"כ לבדך כשמסיר המזחה אף אי מחזירה מיד. ולעיל הובא